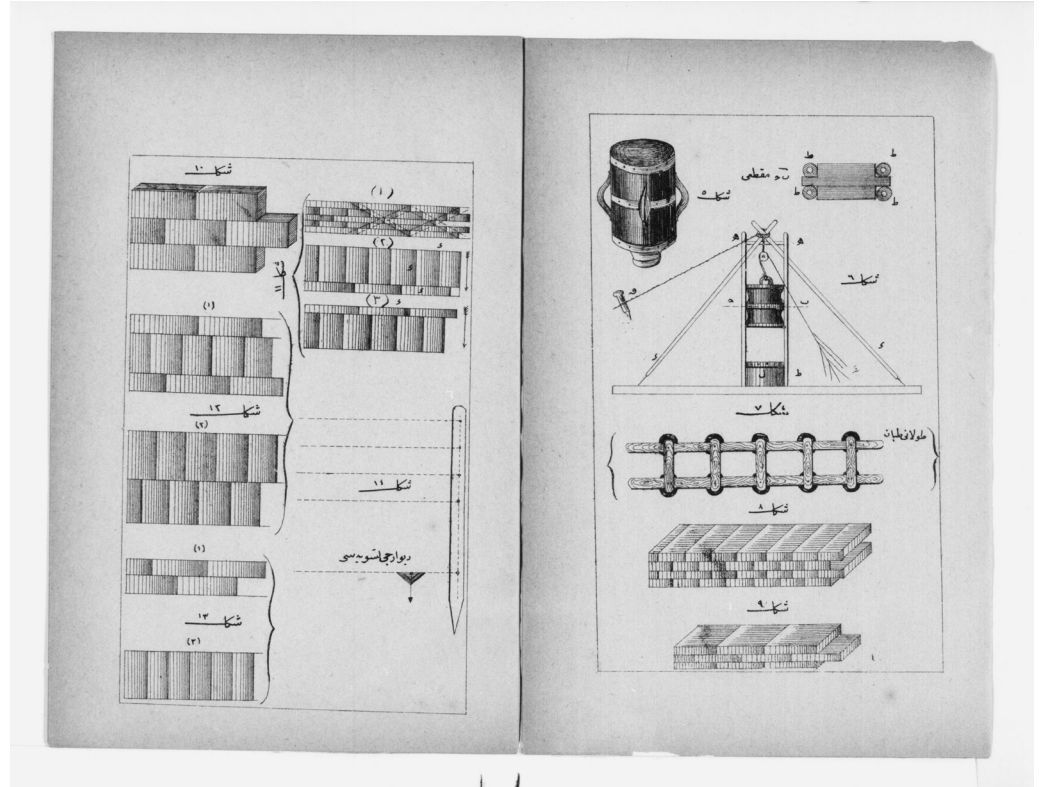

↳ MİMARİ TALİMATLAR

KÜRATÖRYEL EKİP

Ahmed Şükrü, Fenn-i Mimari, Piyade ve Süvari sınıflarına mahsus ve programına muvafik (İstanbul: Mekteb-i Harbiye-yi Şahane Matbaası, 1300 Hicri / 1883 Miladi). Amerika Kongresi Kütüphanesi, Afrika and Orta Doğu Bölümü, Sultan II. Abdülhamid Koleksiyonu. Envanter No: 2018672552.

1831 yılında Hassa Mimarlar Ocağı'nın lağvedilmesi sonucu Osmanlı İmparatorluğu'nda kısa zamanlı da olsa bir mimar yetiştirme sorunu baş gösterir. Çok geçmeden, modern dünyaya ayak uydurmaya çalışan devlet, mimari eğitimin usta-çırak ilişkisinden ziyade bir müfredat üzerine yapılmasına karar verir. Buna müteakip, 1883 yılında Sanayi-i Nefise Mektebi (günümüzün Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi) başta olmak üzere çeşitli okullarda "fenn-i mimari" dersleri verilmeye başlanır. Ancak kimi ufak notlar dışında öğrencilere okutulacak Türkçe kaynakça pek bulunamaz. Derslerde okutulmak üzere kısa bir sürede tertiplenen birkaç kitap, Osmanlı ve Cumhuriyet'in ilk mimari eğitim müfredatını oluşturur.¹ Erkan-ı Harbiye Kaymakamı Ahmet Şükrü tarafından yazılmış bu örnek de imparatorluğun askeri okullarında okutulan mimari kaynakların başlıcasıdır. Görselde de görüldüğü üzere, bu gibi kitapların sayfalarındaki talimatlar; mimari bilgi üretiminin, yerel kavramların epistemolojik geçmişinin ve de bazıları bugün unutulmuş betonarme öncesi yapı teknikleri ve araçlarının tarihi kayıtları olarak arşivlerde durmaktadır.

1 Bugüne ulaşmayan Mahmud Celeleddin'in Levazım-ı İnşaiye'si, Kemaleddin Bey ve Ali Talat Bey'in Fenn-i Mimari'si ve Belçika Devleti istikham yüzbaşlarından Mösyö Löklerk'ten Mehmed Rifat Bey'in tercüme ettiği Fenn-i Mimari eserleri bunlara örnek olarak sayılabilir. Ayrıca bkz. Göksun Akyürek, "Tanzimat Döneminde Mimarlığın Değişen Bilgisi: Fenn-i Mimari, Gazeteler ve Diğerleri" Dergipark: Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi 7, sayı 13 (2009): 93-120; Ömer Faruk Güneç, "Osmanlı 'Mimari Dili'nin Yeniden Üretimi: 1830'lardan 1930'lara Bir Kavram Tarihi Denemesi," Doktora Tezi, Mardin Artuklu Üniversitesi Mimarlık Anabilim Dalı, 2019.